

Uzziņa: Kādas nodokļu izmaiņas šogad ietekmēs maciņa biezumu

Avots: DELFI Bizness

Līdz ar 2019. gada pirmo dienu stājās spēkā vairākas būtiskas izmaiņas nodokļu jomā, kas ietekmēs Latvijas mājsaimniecību un uzņēmumu finanses, liecina Finanšu ministrijas (FM) apkopotie dati.

Šis gads nesīs pārmaiņas kā iedzīvotāju ienākuma nodoklī, tā pievienotās vērtības nodoklī. Paredzēts ieviest arī čeku loteriju un veikt vēl citas izmaiņas, tādēļ piedāvājam iepazīties ar būtiskākajiem jauninājumiem, kas šogad var ietekmēt rociņu.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Turpinot nodokļu reformas pasākumus darba spēka nodokļu samazināšanai un ienākumu nevienlīdzības mazināšanai, no 2019. gada 1. janvāra tiek palielināts diferencētais neapliekamais minimums. Ienākumiem līdz 440 eiro mēnesī maksimālais neapliekamais minimums tiek palielināts līdz 230 eiro, paaugstinot arī mēneša ienākumu, līdz kuram diferencētais neapliekamais minimums tiek piemērots – 2019. gadā tie būs 1100 eiro.

Tāpat 2019. gadā palielināsies atvieglojums par apgādībā esošu personu līdz – 230 eiro mēnesī. Savukārt, pensionāra neapliekamais minimums 2019. gadā būs 270 eiro mēnesī.

No nākamā gada 1. janvāra likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" paredzēts arī mainīt iedzīvotāju ienākuma nodokļa augstāko progresijas sliekšni no 55 000 eiro gadā uz 62 800 eiro gadā, salāgojot to ar jauno valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu maksimālo apmēru.

Tāpat tiks mainīta kārtība, kādā tiek noteikts ienākums no virtuālās valūtas atsavināšanas, piemērojot šiem darījumiem kapitāla pieauguma normas un likmi.

Savukārt papildpensijas kapitāls, ko veido iemaksas saskaņā ar Solidaritātes nodokļa likumu un, kas tiek izmaksāts pensiju plāna dalībniekam, ir ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa nodokli apliekams ienākums nerezidentam, kā arī paredz iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanas pienākumu šādam rezidenta ienākumam izmaksas vietā.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis

No 2019. gada 1. janvāra stāsies spēkā grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) likumā, kas paredz nodokļa maksātāja ar UIN apliekamajā bāzē iekļaut ārvalstīs reģistrētas tieši vai netieši ar nodokļu maksātāju saistīta uzņēmumu, tostarp pastāvīgās pārstāvniecības, gūtu ienākumu no neīstiem darījumiem, kas veikti, lai izmantotu attiecīgās valsts nodokļu priekšrocības.

Neatkarīgi no ārvalsts uzņēmuma veida – juridiska persona vai cita veida subjekts – tiek vērtēts, vai nodokļu maksātājam tieši vai netieši pieder būtiska līdzdalība šajā uzņēmumā un vai ārvalstu uzņēmums neuzņemtos risku vai neiegādātos aktīvus, ja to nekontrolētu uzņēmums, kas veic būtiskas vadības administratīvās funkcijas attiecībā uz šiem riskiem un aktīviem ienākuma gūšanai.

Minētās normas neattiecas uz tādiem ārvalsts uzņēmumiem, kuru pārskata gada: peļņa nepārsniedz 750 000 eiro, ienākumi, kas nav gūti no preču un pakalpojumu realizācijas, nepārsniedz 75 000 eiro.

Pievienotās vērtības nodoklis

Izskatīšanai Saeimā ir iesniegts likumprojekts "Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā" kura mērķis ir pārņemt Eiropas Savienības (ES) direktīvu prasības e-komercijas darījumos, kā arī darījumos ar vaučeriem. Tāpat ar grozījumiem plānots noteikt skaidru pievienotās vērtības nodokļa (PVN) piemērošanu darījumos ar apbūves tiesībām, precizēt atbilstoši ES Tiesas interpretācijai PVN atbrīvojuma izmaksu pārdales grupas ietvaros veiktajiem darījumiem būtību un saturu, precizēt atbilstoši Padomes īstenošanas lēmumam apgrieztās jeb reversās PVN maksāšanas kārtības piemērošanas tvērumu darījumos ar metālizstrādājumiem, kā arī atcelt apgrieztās jeb reversās PVN maksāšanas kārtības piemērošanu būvizstrādājumiem, sadzīves elektronisko iekārtu un sadzīves elektriskās aparatūras piegādēm.

Plānots, ka grozījumi attiecībā uz apgrieztās jeb reversās PVN maksāšanas kārtības piemērošanas termiņu būvizstrādājumu, sadzīves elektronisko iekārtu un sadzīves elektriskās aparatūras piegādēm stāsies spēkā 2020. gada 1. janvārī, bet pārējie grozījumi stāsies spēkā jau nākamā gada sākumā, tiklīdz likumprojekts būs pieņemts un apstiprināts Saeimā.

Akcīzes nodoklis

Grozījumi likumā "Par akcīzes nodokli" paredz, ka ar nākamā gada 1. janvāri tiek palielinātas akcīzes nodokļa likmes smēķējamai tabakai, tabakas lapām un karsējamai tabakai par 1000 gramiem no 66 eiro uz 70 eiro un cigāriem un cigarillām par 1000 gabaliem no 73 eiro uz 88 eiro.

Tāpat grozījumi paredz, ka ar 2019. gada 1. martu tiek palielinātas akcīzes nodokļa likmes vīnam, raudzētiem dzērieniem (virs 6%) un starpproduktiem (līdz 15%) par 100 litriem no 92 eiro uz 101 eiro, starpproduktiem (virs 15% un līdz 22%) par 100 litriem no 150 eiro uz 168 eiro, spirtam un pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem par 100 litriem absolūtā spirta no 1670 eiro uz 1840 eiro un alum (par katru absolūtā spirta tilpumprocentu) par 100 litriem no 6,8 eiro uz 7,4 eiro.

Kā arī ar nākamā gada 1. jūliju tiek palielinātas akcīzes nodokļa likmes cigaretēm: minimālā nodokļa likme par 1000 gabaliem no 109,20 eiro uz 114,70 eiro, specifiskā (fiksētā) nodokļa likme par 1000 gabaliem no 74,60 eiro uz 78,70 eiro, procentuālā nodokļa likme saglabājas 2017. gada līmenī – 20% no maksimālās mazumtirdzniecības cenas.

Lai mazinātu administratīvo slogu likumā noteikts, ka līdz ar nākamā gada 1. janvāri ar akcīzes nodokļa markām nebūs jāmarķē alkoholiskos dzērienus, kuri iepildīti arī cita veida iepakojumos ne tikai pudelēs ar tilpumu līdz 100 mililitriem un alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, kurus fiziskā persona saņem savam patēriņam arī no valstīm, kas nav dalībvalstis.

Komersants, kurš ir saņēmis speciālo atļauju (licenci) alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai akcīzes nodokļa likmju maiņas gadījumā neveiks inventarizāciju par alkoholiskajiem dzērieniem, kuru primārais iepakojums ir atvērts tirdzniecībai un atvērtā iepakojuma vienības tilpums nepārsniedz divus litrus.

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis

No nākamā gada 1. janvāra par vieglo automobili, kurš pirmo reizi reģistrēts pēc 2008. gada 31. decembra, transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli (TEN) maksā, piemērojot likmi atkarībā no automobiļa radītā oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzuma gramos uz kilometru (g/km), ja par šādu transportlīdzekli transportlīdzekļu un to vadītāju reģistrā ir pieejama informācija par tā radīto CO₂ izmešu daudzumu. Gadījumā, ja informācija par CO₂ izmešu daudzumu nav zināma, tad TEN maksā atbilstoši vieglā automobiļa pilnai masai, motora tilpumam un motora maksimālajai jaudai.

Savukārt par vieglo automobili, kurš pirmo reizi reģistrēts pēc 2008. gada 31. decembra, papildus TEN likmei atkarībā no automobiļa radītā oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzuma (g/km) maksā 300 eiro, ja vieglā automobiļa motora tilpums pārsniedz 3500 kubikcentimetru.

Ar piemērojamajām likmēm var iepazīties CSDD mājaslapā.

Kas ietekmēs grāmatvedības kārtošanu un iesniedzamos gadu pārskatus

Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā, kas attiecas uz finanšu pārskatu par 2018. gadu, kas jāiesniedz 2019. gadā paredz, ka lielas kapitālsabiedrības var iesniegt sagatavoto gada pārskatu atbilstoši starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, kuri pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija regulu Nr. 1606/2002 (liela sabiedrība – sabiedrība, kurai bilances datumā pārsniedz vismaz divus no rādītājiem: bilances kopsumma – 20 miljoni eiro, neto apgrozījums 40 miljoni eiro, vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 250).

Tāpat grozījumi paredz, ka uzņēmumam ir tiesības, ja tas nepieciešams skaidra un patiesa priekšstata sniegšanai un ja kāda finanšu pārskata posteņa saturs nav ietverts kādā no attiecīgās shēmas posteņiem, pievienot attiecīgajā finanšu pārskata sastāvdaļā jaunu ar arābu ciparu vai ar burtu apzīmētu posteni.

Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 399 "Noteikumi par sabiedrību sagatavoto finanšu pārskatu vai konsolidēto finanšu pārskatu elektroniskā noraksta formu" nosaka, ka, 2019. gadā iesniedzot finanšu pārskatu par 2018. gadu visa informācija jānorāda strukturizēti tabulu veidā, kā arī strukturizētā pielikuma formā norādītā informācija tiks sasaistīta ar finansiālajiem rādītājiem un pievienotajiem paskaidrojošajiem dokumentiem citās finanšu pārskata sastāvdaļās. Tāpat Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā finanšu pārskata pielikumu skenētā veidā par 2018. pārskata gadu var iesniegt tikai tādiem uzņēmumiem, kuri sagatavo gada pārskatu atbilstoši starptautisko grāmatvedības standartu prasībām.

Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumos Nr. 188 "Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā" – uzskaites kārtošanas prasības ir saskaņotas ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" prasībām, atvieglojot 2018. gada ienākumu deklarācijas, kas jāiesniedz 2019. gadā, sagatavošanu, skaidro Finanšu ministrijā.

Noteikts, ka ieņēmumu un izdevumu žurnāls tiek papildināts ar jaunām ailēm un skaidrota aizpildīšanas kārtība attiecībā uz izdevumiem, kuri saimnieciskās darbības izdevumos iekļaujami pilnā apmērā un kuri ierobežotā apmērā.

Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 8. maija noteikumos Nr. 301 "Noteikumi par individuālo komersantu finanšu pārskatiem" atvieglos iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājiem, kas saimnieciskās darbības grāmatvedību kārto divkāršajā ierakstu sistēmā, gada ienākuma deklarāciju par 2018. gadu, kas tiks iesniegta 2019. gadā, sagatavošanu. Noteikts, ka individuālais komersants finanšu grāmatvedībā pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanai un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstīšanai ir tiesīgs izvēlēties likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikto lietderīgās lietošanas laika ilgumu un nolietojuma aprēķināšanas (vērtības norakstīšanas) metodi.

Tāpat noteikts, ka pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstīšanu var veikt atbilstoši noteikumiem, kas noteikti normatīvajos aktos par likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtību.

Noteikts arī, ka finanšu pārskata shēmām var pievienot jaunus saimnieciskās darbības izdevumu posteņus – ar saimniecisko darbību saistītos izdevumos tādā apmērā, kas nepārsniedz 80% no fiziskās personas kopējiem saimnieciskās darbības un saimnieciskās darbības izdevumiem, kurus izdevumos drīkst iekļaut pilnā apmērā likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē.

Elektroniskā darba laika uzskaitē būvniecībā

Ministru kabinets 2018. gada 4. decembrī atbalstīja grozījumus likumā "Par nodokļiem un nodevām", kas paredz, ka galvenajiem būvdarbu veicējiem elektroniskās darba laika uzskaites sistēmās reģistrētie dati uz

vienoto elektronisko darba laika uzskaites datubāzi būs jāsāk nodot ar nākamā gada 1. septembri, nevis, kā tas tika plānots sākotnēji, ar 1. janvāri.

Datu nodošanas termiņa maiņa ir saistīta ar to, ka ir mainīts atbildīgais par vienotās datubāzes izstrādi un uzturēšanu, proti, vienotās datubāzes izstrāde un uzturēšana netiks deleģēta privātajam partnerim, bet to nodrošinās Būvniecības valsts kontroles birojs un tam ir nepieciešams laiks vienotās datubāzes izstrādei un ieviešanai.

Likumprojekts ar šiem grozījumiem ir iesniegts apstiprināšanai Saeimā.

Transfercenu dokumentācijas regulējuma izmaiņas

Saeima 2018. gada 25. oktobrī pieņēma grozījumus likumā "Par nodokļiem un nodevām", ietverot virkni izmaiņu transfercenu dokumentācijas tiesiskajā regulējumā, tostarp, palielināti darījuma apjoma sliekšņi, kurus sasniedzot, nodokļu maksātājiem, kuri veic darījumus ar ārvalstu saistītiem uzņēmumiem, rodas pienākums sagatavot transfercenu dokumentāciju.

Tāpat noteikts pienākums noteiktos gadījumos bez pieprasījuma iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam transfercenu dokumentāciju par katru pārskata gadu.

Pārskatītas arī prasības informācijai, kas tiks iekļauta transfercenu dokumentācijā. Sekojot starptautiskām tendencēm, tika ieviests globālās transfercenu dokumentācijas (informācija par starptautisko grupu un tās iekšējiem darījumiem kopumā) un vietējās transfercenu dokumentācijas (detalizēta informācija par nodokļu maksātāja darījumu ar (parasti ārvalstu) saistītu personu) koncepts. Tāpat paredzētas atvieglotas transfercenu dokumentācijas prasības saistībā ar noteiktiem zemas pievienotās vērtības pakalpojumiem. Šā grozījuma detalizēts regulējums ietverts arī Ministru kabineta noteikumos "Transfercenu dokumentācija un kārtība, kādā noslēdzama nodokļu maksātāja un nodokļu administrācijas iepriekšēja vienošanās par tirgus cenas (vērtības) noteikšanu darījumam vai darījumu veidam".

Līdz ar grozījumiem paredzēta atbildība par transfercenu dokumentācijas sagatavošanas vai iesniegšanas noteikumu pārkāpšanu.

Izmaiņas elektroniskās komercijas nodokļu administrēšanas regulējumā

Saeima 2018. gada 1. novembrī pieņēma grozījumus likumā "Par nodokļiem un nodevām", uzlabojot regulējumu informācijas, kas saistīta ar saimniecisko darbību elektroniskajā vidē, pieejamībai Valsts ieņēmumu dienestam. Līdz ar grozījumiem uzlabota termina "struktūrvienība" definīcija tādā veidā, lai tā nepārprotamāk aptvertu tīmekļa vietnes un mobilās lietotnes, caur kurām tiek veikta saimnieciskā darbība internetā, tādējādi, tās reģistrējot, Valsts ieņēmumu dienests saņems nodokļu administrēšanai nepieciešamo informāciju.

Tāpat paplašināts subjektu loks, kam ir pienākums pēc Valsts ieņēmumu dienesta pieprasījuma sniegt to rīcībā esošus datus par trešajām personām. Pienākums sniegt informāciju noteikts pasta pakalpojumu sniedzējiem, maksājumu karšu darījumu apstrādes uzņēmumiem, kredītiestādēm (par noteikta veida maksājumiem uz pieprasījumā norādīto konkrēto ārvalsts kontu vai pieprasījumā norādītajam tirgotājam).

Līdz ar grozījumiem pilnveidots regulējums par domēna vārda atslēgšanu.

Čeku loterijas ieviešana

Saeima 2018. gada 1. novembrī pieņēma Čeku loterijas likumu, kurš stāsies spēkā ar 2019. gada 1. jūliju. Likuma mērķis ir, ieviešot čeku loteriju, veicināt godīgu konkurenci un nodokļu saistību labprātīgu izpildi, mazināt krāpšanu nodokļu iekasēšanas jomā un izvairīšanos no nodokļu nomaksas, kā arī mudināt

patērētājus pieprasīt čekus par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem. Prognozēts, ka valsts budžeta ieņēmumi pieaugs par aptuveni trim miljoniem eiro gadā.

Izmaiņas azartspēļu jomā

Azartspēļu organizētājiem ir jānodrošina visu azartspēļu automātu pieslēgšana vienotai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai (AKUS). Tādējādi būs piemērojami: Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr. 821 "Noteikumi par vienotās azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmas ieviešanas un uzturēšanas kārtību, sistēmā iekļaujamiem datiem un to apmaiņas kārtību", Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumi "Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumos Nr. 1043 "Azartspēļu un izložu organizācijas vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība"", Ministru kabineta 2017. gada 27. jūnija noteikumu Nr. 374 "Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 27. jūnija noteikumi Nr. 512 "Azartspēļu un izložu organizēšanas un uzturēšanas uzraudzības un kontroles kārtība"" 1.5. un 1.6. apakšpunkts un Ministru kabineta 2017. gada 24. janvāra noteikumu Nr. 42 "Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 20. novembra noteikumos Nr. 786 "Azartspēļu automāta, iekārtas un azartspēļu automāta spēles programmas atbilstības sertifikātā iekļaujamā informācija"" 1.2. un 1.3. apakšpunkts.

Jauna modeļa Padziļinātas sadarbības programmas ieviešana

Atbilstoši 2018. gada 27. septembrī pieņemtajiem grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām" tiks ieviesta jauna modeļa Padziļinātas sadarbības programma, kas nodrošinās maksimāli automātisku programmas darbības procesu, proti, automātisku nodokļu maksātāju izvērtēšanu un iekļaušanu programmā. Minētā programma pilnveidota tā, lai piesaistītu plašāku komersantu loku, tai skaitā mazos un vidējos nodokļu maksātājus, kuru uzņēmējdarbība atbilst kritērijiem, kas liecina par godīgu nodokļu maksātāju.

Valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošana

Ministru kabinets 2018. gada 7. augustā pieņēma noteikumus Nr. 453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi", kuri paredz, ka valsts nodevu administrācijas 2019. gadā pirmo reizi sagatavos un Valsts kasei iesniegs valsts nodevu uzskaites pārskatu. Tādējādi pirmo reizi apkopotā veidā būs pieejama informācija par nodevu maksātāju pieprasītajiem pakalpojumiem/nodrošinājumiem, samaksai aprēķinātajām valsts nodevu summām un Valsts kases kontā saņemtajām valsts nodevu summām. Jānorāda, ka pilnīgu valsts nodevu uzskaiti valsts nodevu administrācijas nodrošinās, sākot ar 2022. gada 1. janvāri.